

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului :</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru strălinitate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisile nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor :</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

Glasul conștiinței românești.

Vorbește în noi, în sângele nostru care ne alimentează ființa organică; în creațiile genului ale spiritului nostru. Îl primim odată cu viața, îl moștenim din tată în fiu, îl apărăm ca pe cel mai scump talisman, deși el niciodată nu piere. *Glasul acestei conștiințe* vorbește în noi ori de câte ori într'ansul vibrează dragostea de neamul românesc.

În lungul secolelor de groază și obidă acest glas a vorbit, cu îmbărbătarea lui, strămoșilor noștri. Lui Horia în temnița dela Bălgrad, lui Iancu în pribegia lui tristă, memorandumilor în Vaț și Seghedin. Și dacă tiranii au tras pe roată eroii și i-au lăsat să putrezească în temnițe, glasul conștiinței românești s'a întezit și mai mult! Pe acesta nu îl sfărâmă roata, nu-l gătuie temnița, el singur se salvează și ne salvează și pe noi!

La răscrucele de drumuri ale istoriei popoului nostru conștiința, ca o forță dinamică, a lucrat într'acolo ca ea să nsemneze tot atâtea etape glorioase în viața lui. Cine spune că răscoala „țărănească” a lui Horia n'a avut și un pronunțat caracter național sau cine va nega naționalismul boerilor moldoveni cari făcură acum șaptezeci și ceva de ani „Unirea Principatelor”? Da, naționalismul, conștiința națională românească a stăpânit odinioară aceste acte mărețe.

Dar oare astăzi conștiința aceasta să fi amorțit, glasul ei cuminte și înțelept nu se mai aude? Într'adevăr în jurul nostru s'a întunecat orizontul moral al neamului, o atmosferă grea și năbușitoare domnește. Măhnit în adâncul său sufletesc un mare român, idealist, scria nu de mult „... politicianii batjocuresc pe inva-

lizii, pe văduvele, pe orfanii de război. Și este o cumplită răsturnare de valori. Este o nedreptate strigătoare la ceruri... Preoții și învățătorii, funcționarii în general, cari trebuie să fie apostolii neamului, nu sunt plătiți cum trebuie, pentru ca să fie în adevăr apostolii neamului, deasupra micimilor lumesti. Politicianii, înstrăinați de neam, ei îngăduesc ca străinii să pătrundă în toate activitățile... Iar mai presus de toate, în acest timp o mână fatală susține pe străini, aruncă desbinarea între frați, ne zdruncină credința strămoșească, dă curs imoralității care ne roade. Și ei, politicianii, lipsiți de demnitate, se încovoie în fața mâinei fatale, și încurajează imoralitatea, de sus și până jos. Ci să avem odată curajul să spunem adevărul, tot adevărul”.

Acest crud adevăr ni-l prezintă ilustrul profesor universitar Marin Ștefănescu în „Cultul Patriei” dela 4 Februarie a. c. în articolul de fond intitulat „de ziua Unirii”. Căci, cu drept cuvânt nici Horia pe roată, nici cei de dinaintea lui, ca și mulțimea eroilor din marele măcel, n'au murit pentruca noi să trăim asemenea cumplite stări. Adevărat, fiii buni ai acestui neam știu prețui jertfelnicia atâtor înaintași de ispravă, dar gândul și fapta lor nu îndreptătesc un moment asemenea abateri, asemenea rușine pe obrazul unei țări, aduse de cei apucați pe căile rătăcirii! Doamne, să ne păzești!

Fiii buni au datoria să-l combată când adevărul este așa de trist și dureros. „Dar este atâta nevoie de o regenerare morală, de o redeştere națională, în țara noastră” spune acelaș autor al articolului amintit. Iată calea cea bună, iată un nou și mare ideal pe care scepticismul ni-l ascunde ochilor. Glasul con-

științei îl știe, îl simte — și amuțirea lui nu este generală! Dar cui să ne adresăm?

Ne adresăm tineretului, nădejdea țării noastre, purtătorul unei conștiințe românești neîntinate, unica rezervă morală sănătoasă și inepuizabil izvor de virtuți frumoase. Acestui tineret îi revine impunătoarea și marea răspundere să desăvârșească regenerarea, căreia alții au meritul de a-i recunoaște urgența. Trecutul țării și al neamului, bogat în învățăminte, tradiția națională ca un izvor de apă vie și pururea întremătoare, iată la ce au ei să-și plece urechea lor. Și glasul conștiinței românești le va spune ce au de făcut.

In jurul legii învățământului teologic.

Facultăți, Academii sau Seminariile teologice?

De: Diacon Aiasis Duboșan.

În trecutul poporului român Biserica ortodoxă a jucat un rol atât de însemnat — atât pe teren religios-moral, cât și pe teren cultural și național — încât cu drept cuvânt se spune că ortodoxia a plămădit, a format sufletul de creștin ortodox al acestui popor. Pe lângă aceasta — în opera de consolidare a țării și de refacere a vieții morale a națiunii române — Biserica noastră având o înaltă misiune spirituală, *statul nostru*, după înfăptuirea idealului național, a înțeles mai mult ca oricând, că interesele acestui neam și pe viitor sunt așa de strâns legate de *ortodoxie*, încât Biserica ortodoxă va trebui să devină *piatra unghiulară* a marelui său edificiu sufletesc.

Călăuzit de aceste considerațiuni, legiuitorul constituant încă din 1923 (prin art. 22 al constituției) a căutat să asigure Bisericii o autonomie, o independență necesară viitoarei sale chemări. Pe baza acestui principiu fundamental — cuprins și în Constituție — corpurile legiuitoare în 1925, prin legea de organizare au căutat să garanteze mai determinat această independență, dând în același timp și o *unitate de conducere și organizare* întregii Biserici ortodoxe-române, cuprinse între hotarele României întregite.

Acestei unități de conducere și organizare — pentruca unitatea Bisericii să fie deplină — mai trebuia să-i urmeze și o *unificare a învățământului teologic*, învățământ ce avea să pregătească pe viitorii propovăduitori ai cuvântului evanghelic.

De fapt încă în anul următor 1926 se începuseră lucrările pregătitoare în vederea

unei astfel de unificări, cu un proiect de lege elaborat de sf. Sinod — organul suprem de ocărmuire centrală pentru întreaga Biserică românească. Dar cum în acest proiect s'a adoptat sistemul școalelor teologice din Ardeal și Banat — contra căror provincii era deja pornită o aversiune¹⁾ și s'a dat dreptul de conducere a școalelor teologice ierarhiei — s'au creat în jurul acestui proiect animozități cari începând din 1926 până azi, în 1935, au creat două tabere aproape diametral opuse. Astfel nici până azi proiectul n'a putut fi legiferat, iar problema învățământului teologic a rămas nesoluționată.

De o parte sunt: sf. Sinod deci toți ierarhii țării în frunte cu I. P. S. Patriarh și toți profesorii celor 5 academii teologice din Ardeal; de altă parte sunt câțiva profesori de facultăți teologice — mai ales din București — și toți profesorii dela seminariile teologice din țară.

Dupăce de mai multe ori a fost pus în discuție acest proiect de lege — cu mici modificări — iată că în anul acesta din nou este pusă pe tapet această problemă. Faptul acesta îl face pe păr. I. Popescu-Mălăești profesor de Vechiul Testament la facultatea de teologie din București, să scrie un articol în „Curentul” din 22, 23 Februarie a. c. contra acestui proiect de lege, îndeosebi contra academiiilor teologice și a conducerii lor de către episcopat.

Având în considerare marea importanță a acestei probleme, motive de conștiință ne îndeamnă să scriem rândurile de față, condus de o parte de principiul cuprins în maxima latină „sine ira et studio” pe de altă parte de principiul lui Seneca „audietur altera pars”.

Primul argument pe care-l aduce păr. I. Popescu-Mălăești în sus menționatul articol, este că toată lumea a fost contra acestui proiect ori de câte ori a fost pus în discuție. Așa acum 10 ani „toate consiliile profesoriale — spune P. C. Sa — ale facultăților de teologie în unanimitate l-au respins ca necorespunzând nici vre-unei nevoi a vremii în care suntem, și ce este mai de seamă, ca necorespunzător caracterului esențial și principiilor tradiției ortodoxe. Consiliile profesoriale ale seminariilor deasemenea l-au respins”. În 1930 s'au pronunțat în contra proiectului și delegații instituțiilor școlare teologice, (adecă tot cei de mai

¹⁾ Din cauză că în legea de organizare s'a introdus — pe lângă clerici — și participarea elementului laic la conducerea bisericească — principiu luat din statutul organic al acestor provincii.

sus: profesorii de facultăți și seminarii) ba, la toate aceste proteste a aderat cu timpul și asociația generală a clerului ortodox. Ținem să observăm că conducătorii asociației sunt tot P.P. C.C. Lor: profesorii de seminarii etc. Ba, când proiectul și-a făcut pentru a patra oară apariția și referatele biroului din minister au fost contra ei. Dar cum și aceste referate au fost făcute fie de P.P. C.C. Lor, fie la inspirația lor, urmează că s'au pronunțat în contra proiectului: profesorii de facultăți teologice și toți profesorii de seminarii.

Anul acesta legea apare din nou și iarăși P.P. C.C. Lor se pronunță contra.

Și atunci, întreabă P. C. Sa, dacă atâția profesori, oameni competenți, sunt contra acestei legi, de ce se forțează lucrurile? Oare o lege nu trebuie să izvorească dintr'o necesitate sau interes general și să corespundă unei reale nevoi atât a Bisericii cât și a națiunii? Și apoi Prea Cucernicia Sa mai face câteva considerațiuni juridice în legătură cu aceste întrebări.

Două idei sunt de reținut până aici: că toată lumea e contra legii, deci nu corespunde unei nevoi reale și că nu corespunde spiritului ortodox prin faptul că conducerea școlilor teologice i-se dă Bisericii și nu statului. P. C. Sa însă nu arată toate argumentele pentru cari profesorii sunt contra legii, decât că nu corespunde principiilor tradițiunii ortodoxe. Celelalte argumente, lipsite de o precizare logică, chiar vagi, sunt ale P. C. Sale personal.

Faptul că cei mai mulți profesori dela facultățile de teologie — mai ales din București — sunt contra legii, deasemenea toți profesorii dela seminarii, are dreptate, dar că nu corespunde cu tradiția ortodoxă, e o pretenție complet nejustificată.

Faptul că profesorii dela seminarii sunt contra proiectului de lege, își are o explicație foarte firească, căci proiectul desființându-le școlile, sau în cazul cel mai bun le deschide o ușiță pentru o mai târzie desființare sau transformare în licee confesionale, le amenință situația materială pe care o au astăzi. Unii sunt și profesori și preoți cu parohie. Dacă școala se desființează, fie acum fie mai târziu, și dacă ar mai voi să fie profesori, îi vor muta în alte orașe și vor fi siliți să renunțe ori la parohie, ori la catedră.

Dar de ce profesorii dela facultate sunt contra? Pentru două motive, dintre cari unul e de ordin material. Astăzi toți seminariștii, neputându-se preoți, căci sf. Sinod le-a interzis hirotonirea, se văd siliți să apuce drumul

Bucureștiului la facultate, căci trebuie să aibă cel puțin licența, că să aibă o pâine.

De urmat la alte facultăți seminariștii n'au voie decât dacă dau examen de diferență la liceu, fac bacalaureat și și atunci numai prin minister etc. etc. Deci tot felul de îngrădiri, în parte justificate, căci în seminar, după actualul program analitic, nu se fac științele profane în aceeași măsură ca și la celelalte școli de acelaș grad. Dar inițiativa principală a acestei îngrădiri a fost chiar Biserica, căci s'ar fi trezit la un moment dat părăsită de toți seminariștii cari s'ar fi înscris la ori care alte facultăți numai la teologie nu. Așa i-a crescut seminarul!? Astfel stând lucrurile, seminariștii sunt obligați să urmeze facultatea de teologie. Așa se explică numărul extrem de mare al studenților de teologie (în anul 1930, s'au înscris 1413 studenți) și a societății licențiatilor în teologie fără posturi.

La facultate, ori de câte ori se prezintă la examene, fie la cele de fine de an, fie la cele generale, fie la licență, fie la doctorat etc. studenții plătesc taxă profesorilor examinatori. La examenul de fine de an de fiecare obiect una sută Lei, de examen de licență una mie Lei, de lucrările de seminar la doctorat cinci mii Lei, de examenul general, de examenul de doctorat, de susținerea tezei de doctorat etc. alte taxe.

În anul 1927 aveam înscrși 1199 de studenți, în 1928, 1111, în 1930 1413, în 1931, 980 de studenți,²⁾ media să fie o mie, sau chiar mai puțin, vre-o șapte sute; să repartizăm acest număr pe ani; să punem numai două sute pe fiecare curs, deoarece avem patru ani de facultate. Păr. Mălăești are patru obiecte: Exegeza V. T., L. Ebraică, Arheologia și Introduberea în V. T. va să zică el încasează de un obiect 20.000 Lei la examene de fine de an. La patru obiecte 80.000 Lei. Apoi vin celelalte examene de cari am amintit mai sus. Unde să mai punem faptul că la P. C. Sa foarte mulți cad la examene și trebuie să-l dea din nou va să zică încă odată să-l plătești.

Apoi profesorii dela facultăți prezidează la examenele de diplomă la seminarii, de unde încă încasează. Apoi își mai vând cărțile (cursurile) la studenți. Din toate acestea vedem că ce venite mari au profesorii de facultăți. Nu-i mirare dacă în ultimul timp studenții dela Universitate (drept etc.) s'au revoltat contra taxelor, făcând grevă.

(Urmează)

²⁾ După studii teologice p. 19 an III. 1932 Nr. 2 festiv. Publicația facultății de teologie din București.

Chemare de peste veac

De: Moise Ghilezan

De undeva din depărtări de veacuri, ridică glas de izbăvire chemând la Sine Mântuitorul pe toți — plămădiți duhului și din țărană, grăind: „Veniți la mine, toți cei ostăniți și însărcinați și eu vă voi odihni pe voi“ Matei 11, 28.

„Veniți la mine“ — El strigă neîncetat de două mii de ani; de când a fost pe pământ. De când a coborât — întrupându-se din „sfântul Duh și sfânta Fecioară“, ca să înalțe pe cei de jos, ca să lumineze pe cei din întunec.

D'atunci și până în leatul de sfârșit al lumii mereu va răsună l'auzul omului — trimis demult aci, după ce a fost isgonit din locul cel ales, ca să ispășască pe pământ porunca — blestem divin — „întru sudoarea frunții tale vei mânca pâinea ta“ Geneză 3, 19 — cuvântul „Veniți la mine“.

„Toți cei ostăniți“ — omul din toate vremile. De toate vârstele;

„... și însărcinați“ — aceiași ideie tâlmăcită cu un cuvânt d'accent merit să oprească o leacă gândul omului, frământat — prea chinuit, de grija cea lumească. Grija cea lumească, pe care Domnul ne îmbie cu atâta stăruință ș' așa de frumos în cântec de heruvic „să o lăpădăm“, această grijă a subjugat pe om întotdeauna făcând din el — din toți, niște împovărați, niște ostăniți.

Ostăniți, sânt bătrânii și copiii.

Ostăniți, sânt bogăți și săracii.

Ostăniți, sânt împărații și ostașii.

Iată-i prinși într'un tristih — ritm de cântec de prohod, pe toți d'atunci — de ieri, de azi și de mâine, ostăniții și împovărații cărora Iisus le mai adaugă: „și eu vă voi odihni pe voi“.

Adică și pe noi.

Și nouă ni-se adresează cuvântul Lui. Chemarea Lui. Mai ales acum când sfânta noastră biserică deschide larg porțile sale pregătind șapte săptămâni de zile întrarea Lui ca „Imparat al mării, Domnul cel tare în războaie, Domnul slavei“. Lucrul sfintei noastre biserici predat ei prin orânduiele de demult însă, săvârșit prin noi și pentru noi. Prin noi, adică prin viața noastră. Pentru noi, adică pentru mântuirea noastră.

Prin viața noastră — nu asta ce o trăim acum departe, prea departe de mirosul de tămâie, ci viața supusă în totul voii celei prea înalte a lui Dumnezeu. Viața petrecută în post și rugăciune.

Cu post și rugăciune putem să ne apropiem de El; putem să-L privim — fără să ne supere

privirea, în toată măreția și strălucirea „luminii — gătită, spre luminarea tuturor neamurilor și spre slava poporului său Israel“ Luca 2, 32.

Prin post.

— Adică prin înfrânarea tuturor plăcerilor pornite din inimă, tuturor iscodirilor minții, tuturor formelor cuvântului; porniri ce degradează până la nivelul — și de multe ori mai jos, dobitoceșcului în chip și asemănarea fapturilor lăscate de Dumnezeu să fie — toate, supt om și el — omul singur, d'asupra lor. Pilda lor.

Prin rugăciune.

— Adică prin strigătul inimii noastre muștrale ș'al sufletului nostru smerit, către mila cerului spre oblăduirea pământului.

Așa vom fi bine primiți înaintea lui Dumnezeu. Schimbați și în lăuntru și în afară; cu altă haină, cu alt nărav. Lăuntru nostru să-l schimbăm înduhovnicind până'n adâncuri toată dorirea și toată suflarea firii noastre. Iar în afară să ne schimbăm spălându-ne fața de tot fardul unșorilor uscate ș'al prafurilor plăcut(?) mirositoare; liberându-ne trupul de toate zozzoanele — purpura și vișonul zilelor de azi și înbrăcându-l în sac mohorât — simbolul nostru, doliul morților ce încă mai trăiesc.

Să lăpădăm cât de puțin din multul, prea multul nostru lumesc.

Să adăugăm cât de mult la puținul, prea puținul nostru duhovnicesc.

Lumescul nostru, prea mult; duhovnicescul nostru, prea puțin. Suntem prea mult așa cum n'ar trebui și prea puțin așa cum ar trebui să fim. D'aci pornește — în gamă, toată truda războiului de fiecă clipă, declarat de noi împotriva noastră. D'aci tot greul lutului istovit, plecat ș'atunci, când este învingător.

*

Să facă pace. Să ne împace cu noi înșine. Iată pentru ce Iisus își înalță glasul de dincolo, d'asupra vremii către auzul tuturor muritorilor — supuși vremii, zicându-le: „Veniți la mine“.

La El, pe căile descrise pe filă de scriptură însemnată cu un cuvânt de titlu „Despre post și rugăciune“. Matei 65-18.

La El, prin ușile deschise larg spre altarul sfintei noastre biserici.

Iată locul petrecerii sale printre noi; locul cel mai scump din casa cea mai disprețuită. De alții, altădată. Acum de noi.

Și totuși, Iisus nu încetează d'a chema la Sine „pe toți cei ostăniți și însărcinați“ adăugând ca de sfârșit: „și eu vă voi odihni pe voi“.

Chemarea Lui. Mântuirea noastră.

Răspuns C. Sale Păr. I. Popescu-Mălăești.

Par. Popescu Mălăești, profesor universitar, a scris 2 articole publicate în ziarul „Curentul” intitulat „Legea învățământului teologic”. Aci discută pe larg proiectul de lege referitor la reorganizarea învățământului teologic, criticându-l.

Acest proiect de lege redactat de o comisiune a sf. Sinod — zice C. Sa — e nefolositor pentru că „nu corespunde nevoilor țării și nici ale Bisericii ortodoxe”. Nu corespunde nevoilor țării, pentru că avem școlile vechi pentru pregătirea clericilor de care are nevoie poporul ortodox: seminariile și facultățile de teologie.

„Nu corespunde nevoilor Bisericii, căci este împotriva unei idei caracteristice și esențiale din Biserica ortodoxă. Ea având ca punct de plecare și scop principal scoaterea școlilor bisericesti de sub ocârmuirea statului și trecerea lor sub exclusivă conducere — fără nici un amestec al statului — a chiriarhilor respectivi unde funcționează, introduce ideea străină în școala ortodoxă... Prin acest proiect nu se produce nici o schimbare. Numai se introduce între seminarii și facultăți un nou element despărțitor și disolvant: academiile și se trec toate școlile bisericesti sub ocârmuirea exclusivă a chiriarhilor”.

Din textul reproduces reies 2 lucruri:

1. Că pentru pregătirea clerului nu e nevoie decât de seminarii și facultăți de teologie.

2. Că subordonarea tuturor școlilor teologice autorității și puterii episcopale este principiu străin de spiritul Bisericii ortodoxe.

Ad 1. Subsemnatul, în temeiul argumentelor de mai jos, află de potrivite numai 2 tipuri de școli teologice: academiile și facultățile de teologie și sunt pentru ștergerea seminariilor din rândul școlilor pentru pregătirea clerului Bisericii ortodoxe. Această părere mi-o bazez pe următoarele constatări:

Chemarea înaltă și grea a păstorului de suflete cere un grad anumit de cultură teologică, în timpurile noastre și un grad mare de cultură generală spre a putea face față curentelor noi, neprielnice Bisericii și în genere creștinismului; această cultură seminariile nu o dau, ci liceul cu academiile, respectiv facultățile teologice.

Propunerea și dezvoltarea mai amplă a studiilor religioase în seminar este zadarnică, elevii nu sunt destul de maturi de a o asimila, fără de o cultură generală, ce se câștigă numai în liceu. Supra încărcarea elevilor pe lângă materiile religioase și cu studii profane duce la surmenaj. Elevii, cari intra în seminar la o vârstă plâpândă de 10—12 ani, n'au nici maturitatea, nici simțul răspunderii pentru a se putea decide pentru o carieră în toată libertatea și amăsurat vocațiunii interne, care se cere mai ales la preot.

Este mai bine ca viitorii preoți încă de pe băncile liceului să lege prietenii și cunoștințe cu fruntașii de mână ai tuturor categoriilor sociale, de cari prietenii au trebuință negreșit în viață, pe când dacă de mici trăiesc izolați în seminar, n'au ocazie pentru aceasta. Școlile superioare (academiile și facultățile) formează candidați la preoție, pe când seminariile numai candidați pentru școlile superioare de grad înalt, căci absolvenții seminariilor, conform proiectului de lege, după terminarea studiilor din seminar, trebuie să facă și bacalaureatul, deci susținerea lor și din acest punct de vedere este o cheltuială inutilă, fără folos practic.

Pe lângă motivele arătate mai adaug și pe acela, că susținerea academiilor teologice reclamă mai puține spese, corpul profesoral al academiilor fiind mai redus la număr, de asemenea și anii de studii.

Toți ierarhii de seamă ai bisericii noastre au nuzit într-acolo ca să aibă clerici culți și conștiinți de chemarea lor sublimă. Și cu tot dreptul, căci un student teolog eșind de sub obligamentul studiului teoretic, este pus ca păstor de suflete, să fie conducător și educator în fruntea unei parohii, căreia va trebui să-i stea în ajutor cu sfatul și cu fapta în toate referințele vieții, făcând ba pe medicul, ba pe juristul, pe economistul, dar mai presus de toate pe moralistul, pe păstorul cel adevărat, care și conduce turma spirituală la pășunea cea bună.

Pentru această transpunere a preotului în cele mai variate raporturi ale vieții, viitorul preot trebuie să se pregătească temeinic prin studiu superior academic, căci în mâna lui este pusă și dela priceperea lui depinde soarta multor generații viitoare, ba și mai mult: astăzi în mâna clericului e pusă soarta poporului nostru. Numai o preoție conștientă și cultă poate regenera starea religioasă-morală a poporului nostru, așa de scăzută după război. Adevărat e dictonul „starea poporului se oglindește în preoțimea lui și invers”. Sfântul Grigorie de Nazians în scrierea sa „despre fugă” zice în această privință următoarele: „va trebui să fie mai întâi singur curat cel ce voiește pe alții a curăți; singur plin de înțelepciune cel ce voiește pe alții a înțelepți; lumină să fie cel ce pe alții are să lumineze, să-i conducă către Dumnezeu, să-i sfințească și ajute”. Iar profetul Malahia zice: „buzele preotului trebuie să păziască știința și din gura lui să se cerce legea”.

Ca ultim argument mai invoc faptul că dacă în institutele celorlalte confesiuni anii de studii sunt continui sporți apoi și Biserica ortodoxă are datoria să facă un pas înainte în ce privește pregătirea clerului.

Ad 2. Nu este întemeiată părerea C. Sale, că este străin spiritului Bisericii ortodoxe, ca numai Biserica să pregătească pe viitorii slujitori ai altarului. O să arăt pe cale istorică că tocmai aceasta a fost spiritul Bisericii ortodoxe, tradiția ei de veacuri.

Învățătorul cel dintâi și modelul cel mai demn de imitat în privința învățături creștinești este Domnul nostru Iisus Hristos, întemeietorul Bisericii creștine. Timp de trei ani și mai bine cât și-a dezvoltat activitatea publică în folosul omenirii, a învățat pe oameni adevărata cunoaștere de Dumnezeu. Din rândul învățăcelor și-a ales 12 apostoli, pe cari i-a avut în tot timpul activității Sale publice în jurul Său, învățându-i cu vorba și cu faptele minunilor Sale. Multe din minuni au fost săvârșite numai în prezența lor și în multe rânduri i-a învățat deosebi formându-i treptat sufletește pentru misiunea lor sublimă de a fi lumina lumii și sarea pământului. Cele 40 de zile după înviere le-a petrecut Mântuitorul numai cu ei vorbind despre împărăția lui Dumnezeu.

După pogorirea Duhului Sfânt asupra apostolilor, aceștia îmbrăcați cu putere de sus au răspândit în toată lumea Evangelia mântuitoare, pe care a realizat-o Domnul nostru Iisus Hristos. Apostolii și-au format și ei învățăcei în școala vieții lor, avându-i ca soți de călătorie. Așa apostolul Petru are ca soț de călătorie pe ev. Marcu; apostolul Pavel pe Varnava, Silvan, ev. Marcu, Timotei și Tit; apostolul Ioan pe Ignatie, Policarp și Papia, cărora le-au încredințat conducerea a câte unei biserici

particulare, trimițându-le instrucțiuni cum să se îngrijească de sucrescență procească.

Învățătura propagată de sfinții apostoli s'a lătit cu același zel și de urmașii lor, sfinții părinți și episcopii veacurilor următoare. Între mijloacele cele mai eficace pentru lățirea învățaturii creștinești au fost fără îndoială și școalele catehetice, ce ființau pe lângă fiecare centru episcopesc: Alexandria, Antiohia, Efes, Edesa, Ierusalim și Roma. Pe lângă aceste școale, menite să dea cultură creștină generală, existau și institute deosebite pentru cultura teologică și anume la reședințele episcopilor unde viitorilor preoți li-se da educația cuvenită atât în cele intelectuale cât și în cele morale.

„Motivul pentru care episcopii trebuie să supravegheze cultura și creșterea clericilor e, că după organizarea Bisericii, clericii fiecărei eparhii sunt ajutoarele și reprezentanții episcopului în îndeplinirea serviciului pastoral, care li-se va încredința în anumite locuri“.¹⁾

Practica aceasta derivă din prerogativele episcopului, ca supremul învățător în eparhia sa. „Dreptul de seamă al episcopului este grija pentru cultura religioasă în eparhie. Cultura clerului este una din problemele cele mai importante ale *polestas magisterii* a episcopului; pentru aceasta conduce și inspectează el însuși cursurile în institutele teologice și educația candidaților clerici în seminarii (înțeleg internate), examinează pe orice persoană, care trebuie să fie pusă ca învățător în institutele teologice și ca învățător al religiei în școalele laice și hotărăște ca clerul supus lui să țină conferințe pentru desăvârșirea în cultura teologică“.²⁾

Așa ne spune canonistul cel mai mare al Bisericii ortodoxe, Nicodem Milas, în Dreptul său bisericesc, că a fost tradiția Bisericii ortodoxe, ca școalele teologice să fie conduse sub auspiciile episcopului, el este inspectorul nostru, din drept dumnezeesc.

Obiceiul ca școlile teologice să depindă direct de stat, cu evitarea ierarhiei e o inovație. Seminariile teologice din vechiul regat au fost întemeiate și conduse și ele de ierarhi până în 1893, când prin legea pentru clerul mirean și seminarii au fost supuse direct Ministerului Instrucțiunii publice și al cultelor și sustrase de sub influența nemijlocită a Bisericii.

Adevărate tradiție ortodoxă cu privire la organizarea școalelor teologice s'a menținut și până în prezent numai în Ardeal și Banat unde școalele teologice stau sub conducerea Bisericii.

Acestea desigur nu le cunoaște C. Părinte Popescu-Mălăești, căci altcum, o voită mistificare a lucrurilor, prea ar fi grav de admis!

Zm.

1) N. MILAȘ: Dreptul Bisericii orientale trad. în București 1915 pg. 209.

2) Op. cit. pg. 303—304.

Din Sfânta Scriptură.

Mai bun este cel cu suflet răbdător, decât cel cu suflet îngâmfat (Eclesiast 7, 8)

*

Mai este o deșertăciune ce se întâmplă pe pământ; că sunt drepti, cărora li se întâmplă după faptele celor nelegiuiți, și sunt nelegiuiți, cărora li se întâmplă după faptele celor drepti. (Idem 8, 14)

Mare adunare grănicerească de protest în Caransebeș.

În legătură cu întocmirea noului buget al Țării s'ar fi hotărât, se zice, desființarea vechiului Tribunal grăniceresc din Caransebeș, cu o vechime de peste 200 ani. Deasemenea știri și șvonuri tot mai insistente cu privire la mutarea sediului Episcopiei dela Caransebeș la Timișoara, au provocat serioase îngrijorări în poporul grăniceresc. Conducătorii poporului, fără nici o deosebire de nuanță politică au convocat o mare adunare națională de protest împotriva despoierii Graniței de vechile sale instituțiuni. Intr'adevăr, nici o rațiune de ordin economic nu stă la baza tendinței de desființare a Tribunalului, totul nefiind decât rezultatul unei nesăbuite porniri, așa cum oratorii de Joi au arătat.

Ca rezultat al furtunoasei adunări s'a hotărât trimiterea unei delegații la M. Sa Regele, care să prezinte *moțiunea* votată în adunarea dela 14 Martie 1935, de următorul cuprins:

Adunarea Națională a poporului grăniceresc din cele 94 comune ale Graniței Banatului, întrunită la 14 Martie 1935 în Caransebeș își exprimă tradiționalul său devotament către Majestatea Sa Regele CAROL II, înțeleptul protegitor al legii, al slovei și al virtuților ostășești, întru chipate atât de strălucit în vechea formațiune militară, reînviată în cel al 4-lea an al binecuvântatei Sale Domnii, Batalionul 2 Grăniceri.

Lui ti închinăm, ca și strămoșii noștri, „viața și sângele nostru“ și către El îndreptăm cu umilință și cu supunere și marea desnădejde ce a cuprins aceste tărâmuri dintre Bistra și Dunăre, cutremurate în ființa lor prin sfărâmarea ALTARULUI DREPTĂȚII grănicerești, cu o vechime de două secole, și prin acțiunea nechibzuită de a răpi după 15 veacuri istoricei noastre capitale, Caransebeșului, prea venerata CATEDRĂ VLĂDICEASCĂ, indisolubil înlănțuită de sufletul generos și purarea jertfitor al Graniței.

Grănicerimea cere într'un gând și într'o simțire mântuirea așezămintelor sale, create și susținute în cursul veacurilor cu uriașe sacrificii morale și materiale. Ea nu poate îngădui nici mutarea EPISCOPIEI sale la Timișoara nici DESFIINȚAREA TRIBUNALULUI său și nici CIUNTIREA ÎNTEGRITĂȚII PĂMÂNTULUI SĂU GRĂNICERESC. Și o mărturisește în fața Țării că consideră de dușmani pe toți aceia cari cutează să se atingă de comorile sufletului grăniceresc strânse cu atâta sânge, atâta sudoare și atâta trudă românească și nu se va odihni până ce soarele Dreptății nu ne va răsări din nou deasupra Timișului și deasupra Cernei.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Nădăjduim că Majestatea Sa Regele apreciind dorința grănicerimii, pentru care până acum a arătat multă sollicitudine, va asculta și de astădată glasul ei!*)

*) Suntem de altfel informați, la încheierea foi, că delegația ar fi primit, la cererea sa, un răspuns satisfăcător.

In legătură cu numărul jubilar

al Foii Diecezane, iată ce mai scrie confratele „Telegraful român” din Sibiu:

„**Bucurie la frați**”. Am semnalat în unul din numerele trecute intrarea în al 50-lea an a „Foii Diecezane”. O jumătate de veac în viața unei publicații e într'adevăr o „remarcabilă piatră de hotar”. Cine a răsfoit filă de filă colecția celor 49 de ani ai revistei, constată cu satisfacție că are o existență bogată în ostenele folosite. Numeroasele studii de pedagogie creștină, tâlcuirile biblice, expozeurile dogmatice precum și valoroasele contribuții la lămurirea istoriei bisericești vor prilejui mereu luarea de contact cu ctitoria nemuritorului Popasu.

Nr. 1 din 1935 apare în haină de sărbătoare și aduce astfel omagiul cuvenit meritelor pe cari și le-a câștigat acest străjer pentru menținerea sănătății sufletești și mai ales pentru întinerirea învățaturii ce se întemeiază pe cele trei virtuți”.

* * *

„Tribuna Graniței” dela 24 Februarie a. c.
Nr. 2 sub titlul

O aniversare.

„Foaia Diecezana” din Caransebeș implinește o jumătate de veac de existență. Creată în anul 1886 din inițiativa și gândul curat al episcopului Popasu, „Foaia Diecezana” a reușit să realizeze misiunea ce i s'a încredințat. An de an a păstrat contactul viu și însuflețit cu credincioșii și clerul acestei eparhii, ajungând la frumoasa vârstă de 50 ani. Paginile ei cuprind și o comoară de idei și date istorice. Pentru cercetătorul trecutului acestei regiuni și episcopiei grănicerești, colecția „Foii Diecezane” constituie un document prețios și nelipsit.

Numărul din 6 Ianuarie 1935 al acestei foi e consacrat acestei aniversări. Colaboratori de valoare semnează articole scrise cu multă inimă și talent, în cari se aduce omagiul cuvenit. De remarcat cuvântul P. S. Vasile, episcopul diezezei noastre, care, pe lângă toate cuvintele de laudă adresate trecutului, cere o reformă a acestei publicații oficiale „la înălțimea cerințelor vremurilor schimbate”. E o dorință pe care o adresăm și noi „Foii Diecezane”. Să i se schimbe formatul, cu aspect neatractiv, să i se asigure colaboratori permanenți, adânci cunoscători ai problemelor religioase și familiarizați cu greutățile limbii.

Subliniem stăruința neobosită ce depune în această direcție d-l cons. ref. Nicolae Cornean, redactorul actual al „Foii Diecezane”, un spirit de o rară înțelegere a tuturor greutăților prin care trece biserica și un deschizător de drumuri în toate domeniile culturale ale vieții dela noi.

„Tribuna Graniței”

Povestea vremii.

Într'o casă oarecare, un bătrân cu baba lui
Așteptau de mult să plece, spre lăcașul Domnului.
Aveau gata rânduite, pe prăjină, haine noi,
Și lumina pentru suflet potrivită l'amândoi.
Dar o boală lipicioasă, a pornit în prunci la sat
Ș'atunci moartea nemiloasă, unde-a vrut, a secerat.
În căsuța cu bătrânii, a murit un nepoțel —
Și lumina lor de suflet, au aprins-o pentru el.
Jale mare și durere — că un singur prunc a fost —
Mama, tata și bătrânii, plângeau casa fără rost.

Voi femei, luați în seamă, ale Ceriului porunci,
Nu oprireți legea firii, sfânta naștere de prunci.
Că această împotrivire, e păcatul cel mai greu,
Pentru care 'n multe feluri pedepsește Dumnezeu.
Unele își pierd viața tinere — și pentru ce?
Au căleat porunca șasa, uoigând în pânteco.
Unde Dumnezeu nu lasă dar de prunci dela 'nceput,
Cu putere omenească, nu-i nimica de făcut.
Acolo numai credința, mai aduce bucurii,
Ajutând noi creștinește, caséle cu mulți copii.
Bănățeni! Luați aminte adevărul plin de dar —
Altoum jertfa veacurilor, ni se duce în zadar!

G. B.

ȘTIRI

Predică. La sfânta liturgie de Duminică, a predicat pâr. Pavel Bogoeviciu despre pregătire la intrarea în post și foloasele postului.

Doctor în medicină. Tinerul Tiberiu Ioneșcu fiul avocatului nostru din localitate Dr Nicolae Ionescu a fost proclamat doctor în medicină al Universității din Cluj. Noul doctor este un element muncitor și valoros și ne mândrim de el. Felicitări!

Prelungirea stării de asediu. Parlamentul a votat deunăzi legea prin care starea de asediu a fost din nou prelungită pe timp de șase luni.

Mulțumită publică. Și pe această cale venim a mulțumi On. D. Petru Dragodan mare proprietar în Caransebeș dimpreună cu mult stimatei Dsale familii, cari au dăruit sfintei biserici din Zăgujeni pentru sfântul prestol o față de masă lucrată din damast fin.

Asemenea mulțumim D-nei Maria Cornean, soția învățătorului Nicolae Cornean din Zăgujeni, care în amintirea neuitatei sale fiice Anica Ungurean, a dăruit o față de masă artistic croșetată.

Dumnezeu să-i dăruiască mângăiere, iar blândeii și buneii sale fiice odihnă.

Bunul Dumnezeu să le răsplătească darul făcut întru mărirea și lauda Domnului!

Preotul, epitropia și credincioșii com. Zăgujeni.

Mulțumită publică. Credinciosul D. Damian exprimă și pe această cale mulțămire Corului Catedral care a binevoit să cânte așa de frumos la ultimul drum al neuitatului său fiu.

CONCURS.

Nr. 967 B. ex 1935.

Pe baza §-ului 63 din Statutul organic combinat cu § 23 p. 5 din acest statut, precum și pe baza §-ului 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Consiliul eparhial publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter în tractul Bocșei-montane, cu sediul în Bocșa-montană.

Recurenții la acest post, au să dovedească, că au calificarea prevăzută în concluzul Nr. III. al congresului național bisericesc din 1888.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Dotațiunea dela parohia centrală protopresbiterală din Bocșa-montană constă:

a) Dela Societatea U. D. R. suma de 15.000 Lei anual, care eventual se poate reduce.

b) Titulo bir parohial dela s. biserică 3000 Lei anual.

c) Taxele stolare uzitate.

2. Dotațiunea protopresbiterală care constă din:

a) Locuință în natură în casa fundațională „Petru Borlovan“.

b) Birul protopresbiteral anual dela preoți conform punctului 32 din „Rescriptul declaratoriu illiric“.

c) Sesiunea parohială din Jidovini conform deciziei Consistorului diecezan Nr. 3902 B. ex 1910 din 6 Septembrie 1910.

Din considerare la probabilitatea unei eventuale noi arondări a protopresbiteratelor viitorul protopop va trebui să-și dea consimțământul la noua arondare, fără a putea formula vre-o pretensiune materială.

Reflectanții la acest post își vor înainta petițiile lor ajustate cu documentele autentice despre calificarea și ocupațiunea lor de până acuma Consiliului eparhial în termen de 30 de zile dela prima publicare a acestui concurs în „Foaia Diecezană“.

Recurenții din alte eparhii vor avea să-și exopereze și permisiunea P. S. Sale episcopului diecezan, de a putea recurge.

Caransebeș din ședința consiliului eparhial, ținută în 4 Martie 1935.

Episcopul diecezan:

† Vasile.

2—3

Cercul Recrutare Severin (Lugoj).

Publicațiune

pentru Ofițerii de rezervă domiciliați în Județul Severin.

Conf. Instruc. M. St. Nr. 7701/1933 și Ord. Comandamentului 7 Teritorial Nr. 3446/935:

Se aduce la cunoștință generală, că viza carnetelor Md. E. I. (Art. 62 bis. Reg. Mob.) și controlul echipamentului de Campanie (art. 7 din Lege, art. 24, din Reg. Leg. Of rez. și art. 65 din Reg. Mob.) se face la Reședința Cercului Recrutare în Lugoj, în intervalul dela 1 Martie—31 Maiu 1935, astfel:

1. Se vor prezenta personal și obligator, la viza carnetelor Md. E. I. și controlul echipamentului de Campanie, toți Ofițerii inferiori rez. (Sub-Lt., Locot. și Căpitani) combatanți și asimilați, în ținuta Nr. 29 din Reg. ținutelor Ofițerilor (în cea de Campanie).

2. Ofițerii de rezervă din trupele călări, se vor prezenta și cu harnașamentul de Campanie, compus din: șea, coburi, troc, presen, teltie, frâu cu zăbală și zăbă-

luță, pătură, perie, țesală, galeată de apă, pânză și traista pentru ovăs.

3. Ofițerii de rezervă dispensați de mobilizare pe anul în curs, odată cu prezentarea la viză, vor prezenta și certificatul Md. D. O.

4. Ofițerii sanitari rez. (medici) odată cu prezentarea la viză, vor prezenta și actele necesare, din care să se vadă specialitatea medicală ce practică (Chirurg, Internist, oculist, oftalmolog etc).

5. Ofițerii de rez. aflați în străinătate, sunt obligați a se prezenta la viză, la Consulatele sau Legațiunile Militare Române respective.

6. Ofițerii rez. cari în forță majoră, (bolnavi sau netransportabili) nu se vor putea prezenta personal la viză, pot trimite carnetele și rapoartele în ce privește echipamentul de țcare dispun prin alte persoane, sau prin poștă, însă însoțite de un certificat medical și comunal, cu care vor justifica absența.

7. Ofițerii de rezervă cari vor fi dovediți că au făcut rapoarte neexacte, sau care pentru prezentare, au împrumutat echipament și harnașament strein li-se vor aplica sancțiunile prevăzute de art. 24 ultim alin. din Reg. Legii Roz. Of. rez.

8. Ofițerii Generali și superiori de rezervă pot trimite carnetele la viză prin poștă, sau prin alte persoane, comunicând totodată cercului, adresa exactă, profesiunea (specialitatea) ce au.

9. Ofițerii de rezervă cari nu au primit încă carnetele Md. E. I. vor înainta prin acest Cerc cererea și una fotografie format bust 5.7 cm. pentru a se interveni la corpul de trupă respectiv.

10. Ofițerii de rezervă cari au echipamentul de campanie complet, sunt obligați a se prezenta la viză îmbrăcați în uniformă.

11. Ofițerii rez. cari nu au echipamentul necesar, se pot adresa atelierelor de haine ofițerești, cerând confecționarea contra cost, iar cei ce vor fi concentrați în anul curent, își pot confecționa echipamentul la corpuriile de trupă respective, în contul soldei, fără a depăși suma de lei 4000.

12. Nu se vor prezenta la viză și controlul echipamentului, ofițerii rez. care au împlinit limita de vârstă, conf. art. 22 din Reg. Poz. Of. rez. și nici cei ce ating limita de vârstă în cursul acestui an.

13. Ofițerii de rezervă, mai departe ca 45 km. de Lugoj, vor fi chemați la viză cu ordine de chemare verzi, călătorind gratuit pe C. F. R.

14. Contravenienții la dispozițiunile de față, vor fi dați în judecată aplicându-li-se sancțiunile dela art. 224 bis. C. J. Milit. adecă pedeapsă dela 2—6 luni închisoare, amendă în bani și excluderea dela înaintare.

Lugoj, la 25 Februarie 1935.

Comandantul Cerc. de Recr. Severin (Lugoj)

Colonel s. s. Brazdă.

Șeful Biroului It. Mob. și Rech.

Lt.-Colonel s. s. Chiticeanu.

Obiecte bisericesti
dela cele mai renumite fabrici, se afla
de vânzare la **Librăria Diecezană.**

